

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0 2244 2067-8

เรื่อง พระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. 2562

ผู้เรียบเรียง นางสาววิลาสิณี ฉายรัตน์ตระกูล วิทยากรชำนาญการ
กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ

ออกอากาศ มิถุนายน 2562

ระบบสุขภาพของประเทศไทยในปัจจุบัน ประกอบด้วย 3 ระบบย่อย ได้แก่ 1) ระบบสุขภาพปฐมภูมิ คือ ระบบสุขภาพที่ใกล้ชิดกับประชาชนและชุมชนมากที่สุด กล่าวคือ การดูแลสุขภาพแต่แรกเริ่มแบบองค์รวม ผสมผสาน ต่อเนื่อง ทั้งเชิงรับและเชิงรุกในชุมชน รวมทั้งระบบส่งต่อ 2) ระบบสุขภาพทุติยภูมิ คือ ระบบการจัดบริการที่เกิดขึ้นในโรงพยาบาลสำหรับโรคหรือปัญหาสุขภาพที่ไม่ซับซ้อนมาก 3) ระบบสุขภาพตติยภูมิ คือ ระบบการจัดบริการที่เกิดขึ้นในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ เช่น โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สำหรับโรคหรือปัญหาสุขภาพที่มีความซับซ้อนมากและจำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญหลายสาขา

โดยระบบสุขภาพปฐมภูมิเป็นระบบสุขภาพพื้นฐานที่สำคัญที่สุด เนื่องจากเป็นระบบสุขภาพที่ดูแลประชากรส่วนใหญ่ของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและมีค่าใช้จ่ายต่ำที่สุด เมื่อเทียบกับระบบสุขภาพทุติยภูมิและตติยภูมิ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าที่ผ่านมา ภาครัฐได้พยายามมุ่งเน้นในการพัฒนาระบบสุขภาพปฐมภูมิมาโดยตลอด แต่กลับไม่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังพบสภาพปัญหาการขาดกลไกและวิธีการในการบริหารจัดการและสนับสนุนระบบสุขภาพปฐมภูมิที่เป็นเอกภาพ ขณะที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 47 วรรคหนึ่ง กำหนดให้บุคคลมีสิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ มาตรา 55 กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพและทั่วถึง และมาตรา 258 ช. (5) กำหนดให้มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิที่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสม ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องออกกฎหมายใหม่ เนื่องจากกฎหมายที่มีอยู่เดิมไม่สนองตอบต่อระบบสุขภาพปฐมภูมิ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 มาตรา 258 ช. (5) ทั้งนี้ เพื่อให้ระบบสุขภาพปฐมภูมิของประเทศ มีความเข้มแข็งมากขึ้น และสามารถดูแลประชาชนให้มีสุขภาพแข็งแรง ลดการเจ็บป่วยที่ป้องกันได้ ลดภาวะแทรกซ้อน ลดการนอนและเวลารอนในโรงพยาบาล ประชาชนและชุมชนพึ่งพาตนเองได้ โดยท้ายที่สุด จะทำให้ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของประเทศลดลงได้ในระยะยาว ซึ่งกฎหมายฉบับดังกล่าว คือ พระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. 2562 ประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2562

พระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. 2562 มีสาระสำคัญ คือ 1) ระบบสุขภาพปฐมภูมิ หมายถึง กลไกและกระบวนการในการประสานความร่วมมือเพื่อจัดบริการสุขภาพปฐมภูมิ โดยการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาชน รวมทั้งการส่งต่อผู้รับบริการและการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยบริการทั้งระดับปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และตติยภูมิ 2) เนื้อหาประกอบด้วย 6 หมวด

ได้แก่ หมวด 1 คณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิ หมวด 2 การจัดบริการสุขภาพปฐมภูมิ หมวด 3 การควบคุมคุณภาพและมาตรฐานของหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ หมวด 4 การส่งเสริมและพัฒนาระบบสุขภาพปฐมภูมิ หมวด 5 พนักงานเจ้าหน้าที่ และหมวด 6 บทกำหนดโทษ

3) กำหนดให้มีคณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิ ทำหน้าที่กำกับดูแลเชิงนโยบาย ควบคุมกำกับกำหนดหลักเกณฑ์การให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ และกำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติตามนโยบาย/ยุทธศาสตร์/แผน รวมทั้งพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบสุขภาพปฐมภูมิ และจัดให้มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวและคณะผู้ให้บริการสุขภาพปฐมภูมิในจำนวนที่เหมาะสม 4) กำหนดให้บุคคลทุกคนมีสิทธิได้รับบริการสุขภาพปฐมภูมิและการรักษาพยาบาลตามกฎหมาย 5) กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขขึ้นทะเบียนหน่วยบริการ และร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำบัญชีรายชื่อผู้รับบริการในเขตพื้นที่ของหน่วยบริการ รวมทั้งจ่ายเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต่อการจัดบริการสุขภาพปฐมภูมิ 6) ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องส่งผู้รับบริการให้หน่วยบริการอื่น ๆ กำหนดให้มีระบบข้อมูลด้านสุขภาพเพื่อประโยชน์ในการส่งต่อผู้รับบริการ และ 7) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการตรวจสอบสถานที่หน่วยบริการ ตลอดจนกำหนดโทษในกรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ โดยให้เป็นความผิดที่สามารถเปรียบเทียบปรับได้

ทั้งนี้ ภาครัฐมีความมุ่งหวังว่าหากมีการดำเนินการตามพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. 2562 อย่างเป็นรูปธรรม ประชาชนจะได้รับบริการสุขภาพปฐมภูมิที่มีมาตรฐานและลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสุขภาพปฐมภูมิ อันเป็นการสร้างความเป็นธรรมและความมั่นคงด้านสุขภาพให้เกิดขึ้นในสังคมและประเทศ

บรรณานุกรม

สฤกษ์ดีเดช เจริญไชย. (29 สิงหาคม 2561). ความจำเป็น พ.ร.บ.ระบบสุขภาพปฐมภูมิฯ. สืบค้น 6 มิถุนายน 2562 จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/645414>

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (28 กุมภาพันธ์ 2562). ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากร่างพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. สืบค้น 6 มิถุนายน 2562 จาก <https://gnews.apps.go.th/static/file/37/36542/ประโยชน์%20จากร่างพรบระบบสุขภาพปฐมภูมิ%20พศ%20.pdf>

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (25 ธันวาคม 2561). ร่างพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. สืบค้น 6 มิถุนายน 2562 จาก http://web.senate.go.th/bill/bk_data/524-1.PDF